

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

30 MAART 1995

VOORSTEL VAN DECREET

— van mevrouw M. De Meyer en de heer I? Dielens —

**houdende regeling van de erkenning van instellingen
die schuldbemiddeling verrichten**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Steeds meer gezinnen in ons land hebben met schuldproblemen te kampen. Bij de Verbruikerskredietcentrale van de Nationale Bank van België waren eind 1993 ongeveer **306.000** personen met betaalachterstand geregistreerd. Hierbij moet men evenwel voor ogen houden dat een schuldenprobleem niet enkel betaalmoeilijkheden inhoudt bij kredietovereenkomsten. Particuliere schuldproblemen komen ook tot uiting in moeilijkheden bij de betaling van de huur, gas en elektriciteit, belastingen enzovoort. Uit onderzoek bij de OCMW's van Waas en Dender blijkt dat gemiddeld 28 percent van de mensen die bij deze instellingen aankloppen, schuldproblemen hebben.

Dit probleem mag de overheid niet onverschillig laten. De aanpak ervan vereist diverse initiatieven, zowel op het federale niveau als op dat van de gemeenschappen. Eerder reeds werd met de totstandkoming van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet een belangrijke stap gezet in de verbetering van de reglementering van de kredietverlening aan particulieren. Ook op het gebied van de totale aanpak van schuldproblemen lijkt de wetgeving in beweging te komen. Recent werd in de Kamer van Volksvertegenwoordigers de bespreking aangevat van een aantal wetsvoorstellen voor een geordende oplossing van het schuldenprobleem bij particulieren.

Dit voorstel van decreet beoogt een leemte op te vullen in de regelgeving van de Vlaamse Gemeenschap betreffende de erkenning van instellingen die schuldbemiddeling verrichten. De wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet heeft beperkingen opgelegd inzake deze praktijk. Als reden hiervoor wordt aangevoerd dat zich bij schuldbemiddeling dikwijls misbruiken voordoen en dat het bemiddelen zelfs kan leiden tot een verzwaring van de schuldenlast van de consument. Artikel 67 van de wet verbiedt in beginsel schuldbemiddeling, behoudens wanneer zij wordt verricht door een advocaat, een ministerieel ambtenaar (bij voorbeeld gerechtsdeurwaarder, notaris . . .) of een gerechtelijk mandataris of door overheidsinstellingen of particuliere instellingen die daartoe door de bevoegde overheid zijn erkend. De bevoegdheid om deze instellingen te erkennen, zoals onder meer door de Raad van State werd bevestigd, ligt bij de gemeenschappen (Parl. St., Senaat, 1989-1990, nr. 916-1, blz. 166-167). Wat het Franse taalgebied betreft, werd deze aangelegenheid reeds geregeld door een decreet van het Waalse Gewest van 7 juli 1994 (Belgisch Staatsblad van 28 juli 1994).

Het voorliggende voorstel van decreet strekt ertoe de OCMW's te erkennen als instellingen voor het verrichten van schuldbemiddeling. Vanuit de overweging dat het tot de taak van de overheid behoort in te staan voor een oplossing van dit probleem, ligt het voor de hand dat in de eerste plaats de OCMW's daartoe worden ingeschakeld. Dat sluit aan bij hun algemene opdracht. Ook bij de voorbereiding van de wet op het consumentenkrediet werd opgemerkt dat in verband met de overheidsinstellingen die voor erkenning in aanmerking komen, in de eerste plaats aan de OCMW's wordt gedacht (Parl. St., Senaat, 1989-1990, nr. 916-2, blz. 176). Er zij overigens aan herinnerd dat eerder reeds werd overgegaan tot de aanstelling van budgetbegeleiders bij een aantal OCMW's. De voorgestelde regeling sluit bovendien aan bij ons streven deze instellingen een belangrijkere rol te geven in de voorkoming en de oplossing van particuliere schuldproblemen. Zo zou het ook verkieslijk zijn dat, wanneer er op federaal niveau een wettelijk kader voor het geordend oplossen van schuldproblemen tot stand komt, de OCMW's in de procedure worden ingeschakeld. In dat kader dienen overigens ook de nodige financiële middelen vrijgemaakt te worden die het mogelijk maken deze taak naar behoren te vervullen.

Door dit voorstel van decreet wordt de schuldbemiddeling door andere overheidsinstellingen dan de OCMW's of door particuliere instellingen nochtans niet uitgesloten. Deze instellingen dienen daartoe vooraf te worden erkend. De erkenning kan slechts worden verkregen wanneer ze een overeenkomst met een OCMW hebben gesloten. Er moet immers worden vermeden dat in een delicate aangelegenheid als de schuldbemiddeling, waarbij het gevaar bestaat voor misbruiken en commercialisering van deze dienstverlening, het OCMW zonder meer opzij zou worden geschoven. Het komt dus aan de OCMW's toe te oordelen in welke mate ze zelf kunnen instaan voor de hulp bij schuldproblemen binnen hun gebied en of het wenselijk is dat daartoe ook andere publiekrechtelijke of privaatrechtelijke instellingen worden ingeschakeld. Om erkend te worden, dienen de instellingen bovendien te beantwoorden aan de voorwaarden die in dit voorstel zijn vervat en die ertoe strekken de kwaliteit van deze maatschappelijke dienst te waarborgen.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Het voorgestelde decreet regelt de erkenning van instellingen met betrekking tot het verrichten van schuldbemiddeling zoals bedoeld in de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet. Artikel 1, 13°, van die wet definieert de schuldbemiddeling als de dienstverlening, met uitsluiting van het sluiten van een kredietovereenkomst, met het oog op het totstandbrengen van een regeling omtrent de wijze van betaling van de schuldenlast die geheel of ten dele uit een of meer kredietovereenkomsten voortvloeit. Uit deze definitie volgt dus dat diensten met het oog op het sluiten van een nieuwe kredietovereenkomst, naar aanleiding waarvan bijvoorbeeld de oude schulden worden herschikt, niet als schuldbemiddeling worden beschouwd. De erkenningregeling heeft bovendien slechts betrekking op de bemiddeling inzake schulden uit kredietovereenkomsten zoals bedoeld in de wet op het consumentenkrediet, met dien verstande dat er sprake is van schuldbemiddeling zodra er zich in het schuldenpakket waarvoor een instelling optreedt, ten minste één schuld bevindt die uit een dergelijke kredietovereenkomst voortvloeit.

Artikel 3

Krachtens het voorgestelde decreet mogen de OCMW's schuldbemiddeling verrichten. Ze hoeven daartoe geen aanvraag tot erkenning in te dienen.

Andere instellingen, zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke, kunnen slechts schuldbemiddeling verrichten indien zij daartoe door de bevoegde minister zijn erkend. Om een dergelijke erkenning te verkrijgen dienen ze een overeenkomst te hebben gesloten met een OCMW met het oog op het verrichten van schuldbemiddeling. Bovendien moeten ze beantwoorden aan de erkenningsvoorwaarden die worden vermeld in dit voorstel van decreet.

Artikel 4

Dit artikel omschrijft de erkenningsvoorwaarden van instellingen, andere dan OCMW's, die schuldbemiddeling willen verrichten en die daartoe een overeenkomst met een OCMW hebben gesloten.

De bedoelde instellingen dienen, vanzelfsprekend, over rechtspersoonlijkheid te beschikken.

De instellingen mogen geen winst nastreven : dat zou onverenigbaar zijn met hun opdracht.

Ze dienen te beschikken over ten minste drie jaar ervaring met betrekking tot het verstrekken van hulp aan personen in financiële nood. Deze ervaring heeft uiteraard betrekking op andere vormen van hulpverlening dan schuldbemiddeling. Met deze voorwaarde wordt beoogd dat de instellingen die voor erkenning in aanmerking komen, voordien reeds hun deugdelijkheid hebben bewezen. Er mag dan ook worden verwacht dat ze op het ogenblik van de erkenning reeds een zekere ervaring hebben opgebouwd met betrekking tot **particuliere** schuldproblemen. Het feit dat ze reeds enige tijd **ac-**

tief zijn op dit vlak, kan bovendien een indicatie zijn van een zekere continuïteit in hun dienstverlening.

De instellingen mogen slechts worden erkend indien ze voor de schuldbemiddeling een beroep kunnen doen op personen die daartoe over de vereiste kwalificaties beschikken. Deze voorwaarde wordt concreet ingevuld door artikel 5.

Ze mogen voor hun bemiddeling geen vergoeding ontvangen van de consument. Hoewel uit de bespreking van de wet op het consumentenkrediet blijkt dat er rekening wordt gehouden met een mogelijke aanrekening van de kosten van de schuldbemiddeling (Parl. St., Senaat, 198990, nr. 916-2, blz. 176) lijkt het ons wenselijk dat de schuldbemiddeling steeds kosteloos wordt verricht. Deze dienstverlening mag er immers niet toe leiden dat de kosten voor de debiteur nog toenemen, terwijl de resultaten ervan in vele gevallen onzeker zijn. Er moet worden vermeden dat hierdoor de financiële last van de schuldenaar nog zou worden verzwaard. Het is wenselijk dat dit verbod ook zou gelden voor de OCMW's. De regelgeving betreffende de vergoeding van de dienstverlening door het OCMW behoort echter tot de bevoegdheid van de federale wetgever (artikel 5, § 1, 11, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen).

De instellingen dienen bovendien onafhankelijk te staan tegenover de kredietgevers en kredietbemiddelaars.

Ten slotte worden ook de voorwaarden vermeld waaraan in hoofde van de personen die een leidinggevende functie in de instellingen hebben en degenen die de schuldbemiddeling verrichten, moeten voldoen : zij dienen blijk te geven van voldoende betrouwbaarheid, eerbaarheid en onbaatzuchtigheid.

Artikel 5

De instellingen die aan schuldbemiddeling doen, zowel de OCMW's als de daartoe erkende instellingen, moeten medewerkers in dienst hebben die in staat zijn deze taak op zich te nemen. Om de hulpbehoevenden een dienstverlening van een voldoende hoge kwaliteit te garanderen, is het noodzakelijk dat de personen die ervoor instaan, over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikken. De invulling van deze voorwaarde zal bij uitvoeringsbesluit worden vastgesteld, wat een soepele aanpassing aan de behoeften van de dienstverlening mogelijk maakt. De Vlaamse regering stelt bijgevolg het aantal medewerkers vast, dat onder meer zou kunnen variëren naargelang het aantal inwoners van het gebied waarin de instelling haar taak vervult. Ze vult tevens de vereisten van beroepsbekwaamheid in, zoals het diploma, de eventuele aanvullende opleiding of de beroepservaring.

Daarnaast is het onontbeerlijk dat de instelling in het kader van de schuldbemiddeling een beroep kan doen op de nodige juridische bijstand. Daartoe dient ze een doctor of licentiaat in de rechten in dienst te hebben of een overeenkomst met een dergelijk persoon te hebben afgesloten. De bijstand van een jurist die over voldoende bekwaamheid beschikt, dient de kwaliteit van de afhandeling van de dossiers ten goede te komen en de positie van de instelling in haar contacten met schuldeisers te versterken. De Vlaamse regering kan aanvullende vereisten opleggen waaraan de jurist moet voldoen.

Artikel 6

De OCMW's zijn reeds onderworpen aan de controle van de daartoe bevoegde inspectiedienst (artikel 108 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor

maatschappelijk welzijn). Het is wenselijk dat ook de andere instellingen die erkend worden om aan schuldbemiddeling te doen, met betrekking tot deze opdracht aan een dergelijke controle worden onderworpen. Dit artikel bepaalt dat deze instellingen verplicht zijn die controle toe te staan. Weigering om hieraan medewerking te verlenen, kan tot gevolg hebben dat, met toepassing van artikel 8 van dit voorstel van decreet, de erkenning van de instelling wordt ingetrokken.

Artikel 7

Om de bevoegde minister in staat te stellen inzicht te krijgen in de schuldbemiddelingsactiviteiten, wordt zowel aan de OCMW's als aan de andere instellingen die worden erkend, de verplichting opgelegd jaarlijks een verslag te maken. De regering is bevoegd richtlijnen voor de inhoud vast te stellen. Het verdient aanbeveling dat het verslag onder meer inlichtingen zou verstrekken betreffende het aantal verzoeken om schuldbemiddeling dat werd ontvangen, de oorsprong van de schulden en de wijze waarop de dossiers werden behandeld.

Artikel 8

Dit artikel vermeldt wanneer intrekking van de erkenning mogelijk is. Dit is het geval wanneer de instelling niet meer voldoet aan de erkenningsvoorwaarden die door dit decreet worden genoemd of wanneer ze in het kader van het verrichten van de schuldbemiddeling de wet heeft geschonden.

Artikel 9

De minister, bevoegd voor maatschappelijk welzijn, beslist over de erkenning van de instellingen andere dan de OCMW's en over de eventuele intrekking daarvan. In geval van weigering van de erkenning of in geval van intrekking is beroep mogelijk bij de Vlaamse regering. Aan de regering wordt de bevoegdheid verleend de erkenningsprocedure en de beroepsprocedure vast te stellen. Aldus zal ze onder meer bepalen welke documenten bij de aanvraag tot erkenning moeten worden gevoegd en welke termijnen in acht **moeten** worden genomen.

M. DE MEYER

F. DIELENS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 128 van de Grondwet.

Artikel 2

Dit decreet regelt de erkenning van de instellingen die schuldbemiddeling verrichten als bedoeld in artikel 1, 13°, van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet.

Artikel 3

De openbare centra voor maatschappelijk welzijn worden erkend als instellingen die schuldbemiddeling verrichten.

Bovendien kunnen als instellingen die schuldbemiddeling verrichten, worden erkend de publiekrechtelijke of privaatrechtelijke instellingen die, met het oog op het verrichten van schuldbemiddeling, met een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn een overeenkomst hebben gesloten zoals bedoeld in artikel 61, derde lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, en die aan de in dit decreet vermelde voorwaarden voldoen.

Artikel 4

De instellingen, bedoeld in artikel 3, tweede lid, moeten aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° rechtspersoonlijkheid hebben ;

2° geen winst nastreven ;

3° op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst, bedoeld in artikel 3, tweede lid, ten minste drie jaar ervaring hebben met betrekking tot het verstrekken van hulp aan personen die in financiële nood verkeren ;

4° voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 5 ;

5° geen vergoeding ontvangen van de consument voor hun bemiddeling ;

6° onafhankelijk zijn tegenover de kredietgevers en kredietbemiddelaars.

Bovendien moeten de personen die een leidinggevende functie in de instelling hebben of die belast zijn met de schuldbemiddeling, blijk geven van voldoende betrouwbaarheid, eerbaarheid en onbaatzuchtigheid .

Artikel 5

Elk openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat schuldbemiddeling verricht, en elke instelling als bedoeld in artikel 3, tweede lid, moet voldoen aan de volgende voorwaarden :

1° een voldoende aantal medewerkers in dienst hebben die de vereiste beroepsbekwaamheid bezitten en die belast worden met de schuldbemiddeling ;

2" een doctor of licentiaat in de rechten in dienst hebben of een overeenkomst hebben gesloten met ten minste één doctor of licentiaat in de rechten met het oog op het verlenen van juridische bijstand in het kader van de schuldbemiddeling.

De Vlaamse regering stelt het aantal van de in het eerste lid, 1°, bedoelde medewerkers vast evenals de vereiste beroepsbekwaamheid. Ze kan tevens aanvullende vereisten vaststellen waaraan de in het eerste lid, 2°, bedoelde personen moeten voldoen.

Artikel 6

De instellingen, bedoeld in artikel 3, tweede lid, dienen zich te onderwerpen aan de controle van de ambtenaren die daartoe zijn aangesteld door de minister die het maatschappelijk welzijn onder zijn bevoegdheid heeft. Zij staan deze ambtenaren toe hun inrichtingen te bezoeken en verstrekken hun alle gevraagde inlichtingen en een kopie van alle gevraagde documenten betreffende de schuldbemiddeling.

Artikel 7

Elk openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat schuldbemiddeling verricht, en elke instelling als bedoeld in artikel 3, tweede lid, bezorgt jaarlijks een activiteitenverslag aan de minister die het maatschappelijk welzijn onder zijn bevoegdheid heeft. De Vlaamse regering bepaalt de vereisten waaraan dit verslag moet voldoen.

Artikel 8

De erkenning van de in artikel 3, tweede lid, bedoelde instellingen kan worden ingetrokken :

1" wanneer de instelling niet meer voldoet aan de krachtens dit decreet vastgestelde voorwaarden ;

2" wanneer de instelling in het kader van haar schuldbemiddelingsactiviteiten de wet heeft geschonden.

Artikel 9

De erkenning van de instellingen, bedoeld in artikel 3, tweede lid, wordt verleend door de minister bevoegd voor maatschappelijk welzijn. In geval van weigering of intrekking van de erkenning is beroep bij de Vlaamse regering mogelijk.

De Vlaamse regering stelt de erkenningsprocedure en de beroepsprocedure vast.

M. DE MEYER

F. DIELENS
